

SA INNOVE

RIIGIEKSAMITE LÄBIVIIMINE

Juhised välisvaatlejale

Üldist

Riigieksamite korralduse õiguslik alus on sätestatud Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduses ning haridus- ja teadusministri 15.12.2015. a määrusega nr 54 "Tasemetööde ning põhikooli ja gümnaasiumi lõpueksamite ettevalmistamise ja läbiviimise ning eksamitööde koostamise, hindamise ja säilitamise tingimused ja kord ning tasemetööde, ühtsete põhikooli lõpueksamite ja riigieksamite tulemuste analüüsimise tingimused ja kord".

Riigieksamite nõuetekohaseks läbiviimiseks moodustab SA Innove (edaspidi Innove) koolidest saadud info alusel **riigieksamikomisjonid** (edaspidi eksamikomisjonid), kelle ülesandeks on tagada eksamite korraldamine kohapeal ja eksamikorrast kinnipidamine.

Eksamikomisjonis on vähemalt kolm liiget. Iga 20 eksaminandi kohta peab olema üks komisjoniliige. Kui ühest gümnaasiumist osaleb eksamil vähem kui 15 õpilast, moodustatakse gümnaasiumidevaheline eksamikomisjon ning eksamigruppides on mitme kooli õpilasi. **Riigieksami läbiviimise ja riigieksamikorrast kinnipidamise eest vastutab eksamikomisjon.**

Kui eksam toimub mitmes eksamiruumis, peab igas ruumis olema vähemalt üks eksamikomisjoni liige, kes ei ole antud riigieksamiaine õpetaja.

Eksamikomisjoni esimees on üldjuhul kooli direktor. Esimees ei tohi olla riigieksamiaine õpetaja. Komisjoni esimees vastutab eksamite ladusa korralduse eest.

Kooli direktor tagab riigieksamimaterjalide paketi õigeaegse koolijõudmise, säilimise ja konfidentsiaalsuse ning tagastamise. Kirjaliku eksami võiksamiosa materjalid jõuavad kooliksamipäeva hommikul ning tagastatakse vahetult pärast eksami lõppu. Riigieksami kasutamata materjalidest koopiategemine on kuni riigieksamitunnistuste väljastamiseni keelatud.

Riigieksami **välisvaatleja** on Innove esindaja ning seeläbi ka riigi esindaja riigieksamil, **kes jälgib eksamikorrast ja protseduuri reeglitest kinnipidamist**, vajadusel sekkub eksami läbiviimisesse ja annab eksami toimumise kohta tagasisidet Innovele. Välisvaatleja on igas eksamiruumis. Välisvaatleja on oma tegevuses sõltumatu ning ei tohi olla seotud kooliga, kus ta eksamit vaatleb.

NB! Eesti keele kui teise keele põhikooli lõpueksam on ühitatud eesti keele B1-taseme eksamiga. See tähendab, et selle eksami puhul hinnatakse kõikide õpilaste töid SA Innoves ning eksami suulisel osal on kaks hindajat: üks oma kooli õpetaja, teine väljastpoolt. Eksami läbiviimine toimub sarnaselt riigieksamite läbiviimisele vastava juhendi alusel.

Välisvaatlejal ja eksamikomisjonil on ühine eesmärk – tagada eksamite nõuetekohane korraldus, mille aluseks on eksamikomisjoni ja välisvaatleja koostöö ning vastastikune usaldus. Nii eksamikomisjon kui ka välisvaatleja peavad tagama kõikidele eksaminandidele võrdsed tingimused eksami sooritamiseks ning taunima ja takistama igasugust ebaausat käitumist eksamil.

Kõik kirjalikud riigieksamid algavad kell 10.00. Välisvaatlejad ja eksamikomisjoni liikmed peavad kohal olema hiljemalt kell 9.15.

Riigieksamite ajad on antud haridus- ja teadusministri määrusega.

Eksami ettevalmistamine

EKSAMIKOMISJONI ÜLESANDED	VÄLISVAATLEJA ÜLESANDED
<p>Eksamikomisjon valmistab aegsasti ette eksamiruumi(d), kus eksaminandid saavad istuda ühekaupa ja üksteist häirimata. Enne eksami algust kontrollivad välisvaatleja ningksamikomisjoni esimees, et ruumid on sobivad – eksamiruumi temperatuur, valgustus ja sisseseade võimaldavad eksamit läbi viia ning eksaminandid saavad ühekaupa istuda nii, et nad eksami ajal üksteist ei sega. Eksamiruumis peab eksaminandidele nähtaval kohal olema kell.</p> <p>Laudade vahe eksamiruumis peab olema piisav, et eksaminandid saaksid segamatult töötada ning komisjoni liikmed ja välisvaatleja saaksid laudade vahel liikuda. Eksamiruumi seintel ja laudadel ei tohi olla eksamil keelatud materjale, valemeid, reegleid jms.</p>	
<p>Vähemalt 45 minutit enne eksami algust kontrollibksamikomisjoni esimees, kas kõik välisvaatlejad on kohale jõudnud ning tutvustabksamikomisjoni koosseisu.</p>	<p>Välisvaatleja tutvustab ennast, kinnitab rinda vaatleja rinnasildi ning selgitab välja, kasksamikomisjoni kuulub ka eksamiaine õpetaja.</p>
<p>45 minutit enne eksami algust annabksamikomisjoni esimees välisvaatlejale üle kirjaliku eksami või eksami kirjaliku osa materjalid suletud turvakotis (turvakottides).</p>	<p>Välisvaatleja kontrollib 45 minutit enne eksami algust, kasksamikomisjoni esimehelt saadud kirjaliku eksami või eksami kirjaliku osa materjalide suletud turvakott on terve, avab selle ning allkirjastab akti turvakoti vastuvõtmise kohta. Kui eksam toimub mitmes ruumis, võib nimetatud toimingud teha ka ühe välisvaatleja juuresolekul ning akti allkirjastab toimingu juures olnud vaatleja.</p>
<p>Eksamikomisjon ja välisvaatleja kontrollivad koos saadetise sisu ja täidavad protokollisksamimaterjalide paketi avamise kohta. Paketis peavad olema:</p> <ul style="list-style-type: none"> • saatekiri; •ksamigruppide nimekirjad; •ksamitööd suletud paberümbrikes; • protokollid paketi avamise, eksami toimumise ja tööde üleandmise kohta; • hindamisprotokollid (v.a matemaatika eksamil); • tühjad ümbrikud ja turvakott (turvakotid)ksamitööde ja protokollide tagasisaatmiseks; • ümbrik(ud) kasutamata jäänudksamitööde ja CD-de tagastamiseks (eesti keele teise keelena ja inglise keele eksamil); • eksami läbiviimise juhend.	
<p>Hiljemalt 20 minutit enne eksami algust panebksamikomisjon iga eksamiruumi juurde üles selles ruumisksamit sooritavate õpilaste nimekirja.</p>	<p>Välisvaatleja teavitab viivitamatult Innovet, kui:</p> <ul style="list-style-type: none"> • riigiesksamimaterjalide pakett on avatud varem kui 45 minutit enne eksami algust või välisvaatleja juuresolekuta; • on lahknevasi saatekirja ja saabunud materjali vahel; • riigiesksamimaterjalide pakett on transportimisel märgatavalt kannatada saanud; • on kahtluse alla seatud riigiesksamimaterjalide konfidentsiaalsus.

EKSAMIKOMISJONI ÜLESANDED	VÄLISVAATLEJA ÜLESANDED
<p>Pärast materjalide kompleksuse kontrollimist jagatakse eksamimaterjalid eksamiruumide vahel ning välisvaatleja või eksamikomisjoni esimees viib eksamimaterjalid jaksamigrupi protokollid eksamiruumi. Kui eksamil on ette nähtud vaheaeg, jaotatakse esmalt üksnes esimese osa materjalid ning ülejäänud materjalid pannakse võimaluse korral seifi hoiule.</p>	
<p>Eksaminandid lubatakse eksamiruumidesse mitte varem kui 20 minutit enne eksami algust. Eksamil osalemiseks esitab eksaminand eksamikomisjonile isikut tõendava dokumendi (pass, ID-kaart või autojuhiluba).</p>	<p>Välisvaatleja jälgib, et eksamikomisjon tuvastab eksaminandide isikud ning kontrollib eksamitöö üleandmise protokollil alusel, et eksamiruumi lubatakse üksnes selle ruumi nimekirjas olevad eksaminandid.</p>
<p>Eksamikomisjon korraldab vajadusel eksamil mittevajalike esemete (üleriided, käekotid ja portfellid, mobiiltelefonid ja muud isiklikud esemed ning õppematerjalid) hoiustamise väljaspool eksamiruumi või eksamiruumis selleks ettenähtud kohas. Keelatud on mittevajalike esemete hoidmine eksaminandi laual, laua all, toolil või eksaminandi vahetus läheduses.</p> <p>Eksaminandidel on lubatud eksamiruumi kaasa võtta kirjutusvahendid, hädavajalikud ravimid, elementaarsed isikliku hügieeni tarbed ning eksamile kohane söök ja jook. Lisaks võib lubatud esemete loetelu laiendada vastava aine eksami läbiviimise juhendis.</p>	
<p>Eksamikomisjon juhatab eksaminandid istuma nimekirja alusel ühekaupa üksteise selja taha. Eksaminandid peavad eksamiruumis istuma selliselt, et nad ei sega üksteist töö kirjutamise ajal ning et on võimalik eksami nõuetekohane toimumine.</p>	<p>Vahetult enne eksami algust veendub välisvaatleja, et eksaminandid istuvad selliselt, et on võimalik eksami nõuetekohane läbiviimine. Juhul, kui eksami läbiviimine on takistatud, teatab välisvaatleja sellest viivitamatult Innovet ning käitub saadud juhiste kohaselt.</p>
<p>Enne eksami algust veenduvad välisvaatleja ja eksamikomisjon, et eksamiruumis ei viibi kõrvalisi isikuid. Eksamiruumis võivad viibida:</p> <ul style="list-style-type: none"> • eksaminandid; • eksamikomisjoni liikmed; • eksami välisvaatleja; • Haridus- ja teadusministeeriumi ja haldusjärelevalvet läbiviiva asutuse esindaja; • Innove esindaja; • tugiisik ja/või viipekeele tõlk eritingimuste rakendamise korral. 	

Eksami toimumine

EKSAMIKOMISJONI ÜLESANDED

VÄLISVAATLEJA ÜLESANDED

Eksamikomisjoni liige tutvustab eksamikomisjoni, välisvaatlejat ning eksami läbiviimise korda. Seejärel avab välisvaatleja eksamimaterjalide ümbrikud.

Eksamikomisjon tutvustab antud aine eksami läbiviimise juhendis toodud nõudeid ning eksamikorda.

Tähelepanu juhitakse sellele, et

1. eksamitöö kirjutamiseks tohib kasutada ainult musta või sinist tindi- või pastapliiatsit, pliiatsiga kirjutatud või pliiatsiga kirjutatud ja tindi või pastaga üle kirjutatud vastused hinnatakse 0 punktiga;
2. jooniste tegemiseks tohib kasutada harilikku pliiatsit ja joonestustarbeid (joonlauda, malli, sirkli);
3. parandused eksamitöös tuleb teha selgelt, tõmmates maha terve sõna, sümboli, numbri või arvu;
4. eksamitöö täitmisel ei tohi kasutada korrektuurvahendeid;
5. tuleb kirjutada loetava käekirjaga, käekirja tõttu ebaselged kohad eksamitöös loetakse vigadeks;
6. kõrvalise abi kasutamisel, mobiiltelefoni või muu mittelubatud abivahendi kasutamisel või mahakirjutamisel, selle üritamisel või kaasa aitamisel kõrvaldatakse eksaminand eksamilt ette hoiatamata, tema eksam loetakse mittesooritatuks ning eksamitulemuseks märgitakse 0 punkti;
7. kui eksaminandi käitumine häirib riigieksami läbiviimist või teisi õpilasi, kõrvaldatakse eksaminand eksamilt ning tema eksamitööd hinnatakse 0 punktiga;
8. eksami ajal ei ole lubatud eksamiruumist lahkuda (välja arvatud eksamikorras ettenähtud juhtudel);
9. eksaminand, kes lõpetab töö varem, annab sellest käega märku ning ootab eksamikomisjoni märguannet eksamitöö üleandmiseks.

Kui välisvaatleja on eksamimaterjalide ümbrikud avanud, jagab komisjon eksamimaterjalid eksaminandidele. Jagatakse üksnes algava eksamiosa materjalid. Täpsed juhised on toodud aine eksami läbiviimise juhendis ning paberümbrikutele on alati märgitud avamise kellaeg.

Välisvaatleja avab eksamiruumis eksaminandide juuresolekul eksamimaterjalide ümbrikud täpselt sellel **kellaajal, mis on paberümbrikule märgitud. Esimene eksamimaterjalide ümbrik avatakse alati kell 10.00.** Avamisel tuleb hoolikalt jälgida, et avatakse üksnes algava eksamiosa materjalid, täpsed juhised on toodud eksami läbiviimise juhendis.

Välisvaatleja jälgib, et materjalid jagatakse eksaminandidele õigesti, aine eksami läbiviimise juhendi kohaselt.

Kui kõigile eksaminandidele on eksamitööd välja jagatud, annab eksamikomisjon loa alustada eksamitöö täitmist. Välisvaatleja ja eksamikomisjon tagavad, et ükski eksaminand ei alusta kirjutamist enne, kui eksamikomisjon on selleks loa andnud. Pärast loa andmist kirjutatakse eksami lõpuaeg eksamiruumis nähtavale kohale.

Eksaminand, kes hilineb, lubatakseksamile, kui ta ei ole hilinenud rohkem kui 30 minutit ja tal on eksamikomisjoni poolt mõjuvaks loetud põhjus. Hilinenud eksaminandile võimaldatakse tööks täisaeg ning tema tööle märgitakse aeg, millal ta alustas eksami sooritamist.

Eksamikomisjon ja välisvaatleja tagavad, et eksaminandid kasutavad eksamil ainult lubatud töö- ja abivahendeid, ei kasuta eksamil kõrvalist abi ega kirjuta maha. Oma ülesannete täitmiseks peab välisvaatlejal olema võimalik eksamiruumis ringi liikuda.

Eksaminandidel on keelatud omavaheline vestlemine, üksteiselt esemete (ka töövahendite) laenamine, eksamitöö hoidmine sellises asendis, mis võimaldab teistel eksaminandidel maha kirjutada, käemärkidega viiplitamine, huulte miimikat kasutades etteütlemine, spikrite kasutamine, märkuste tegemine või kommenteerimine valju häälega jne.

Eksamikomisjon ja välisvaatleja ei tohi tegeleda eksami ajal kõrvaliste tegevustega.

Eksaminandide mobiiltelefonid peavad eksami ajal olema välja lülitatud, keelatud on telefoni hoidmine laual või kasutamine mistahes otstarbel.

Eksamikomisjoni liikmetel on keelatud eksaminande ülesannete lahendamisel aidata või neile ülesandeid selgitada.

Välisvaatleja jälgib, etksamikomisjon tagab eksamikorrast kinnipidamise.

Eksamikomisjon ja välisvaatleja kõrvaldavad eksaminandi eksamilt ette hoiatamata, kui:

- eksaminand kasutab kõrvalist abi või kirjutab maha, üritab seda teha, aitab sellele kaasa;
- on võtnud eksamile kaasa mittelubatud abivahendid;
- eksaminandi käitumine häirib eksami toimumist või teisi eksaminande;
- eksaminand kasutab eksami ajal mobiiltelefoni.

Välisvaatleja teeb vastava märke eksaminandi eksamitööle. Eksamilt kõrvaldatud õpilase eksamitöö saadetakse Innovesse paberümbrikus, kuhu pakitakse riigieksami protokollid.

Kõik eksamikorra rikkumised, eksamilt kõrvaldamised ja muud vahejuhtumid fikseerivad välisvaatleja jaksamikomisjon eksami toimumise protokollis.

Eksami ajal on keelatud eksamiruumist lahkuda, välja arvatud eksamikorras ettenähtud juhtudel (kui eksamiosade vahel on vaheaeg). Erandkorras võib eksaminand,ksamikomisjoni liige või välisvaatleja eksami ajal eksamiruumist lahkuda ainult vältimatu vajaduse korral. Eksaminandi peab sellisel juhul saatmaksamikomisjoni liige, kes ei tohi olla vastava eksamiaine õpetaja. Eksamiruumist väljas viibimise ajaks annab eksaminand oma tööksamikomisjonile. Eksamikomisjoni liige märgib iga kord eksamitööle eksaminandi eksamiruumist lahkumise ja eksamiruumi tagasituleku kellaaja. Eesti keele ja matemaatika eksamil kantakse kõik märked eksamitöö mustanditelt üle ka puhtanditele.

Kui välisvaatleja lahkub eksamiruumist vältimatu vajaduse korral, täidab tema ülesandeidksamikomisjoni esimees.

Kui eksaminand rikub oma eksamitöö, võib talle erandkorras anda uue eksamitöö. Eksamikomisjon teeb sellisel juhul vastava märke eksami toimumise protokollis ning annab eksaminandile puhta eksamitöö. Rikutud eksamitöö saadetakse Innovesse tagasi.

Eksami lõpetamine

EKSAMIKOMISJONI ÜLESANDED

VÄLISVAATLEJA ÜLESANDED

Eksaminandidele antakse eksamitöö täitmiseks aega täpselt nii palju, kui vastava aine eksami läbiviimise juhendis on ette nähtud. Töö täitmiseks antakse alati täisaeg, ka juhul, kui tegelik eksami või eksamiosa alguse kellaaeg erineb juhendis toodust.

Eksamikomisjoni liige teatab eksaminandidele, kui kirjaliku eksami või eksamiosa lõpuni on jäänud aega 30 minutit ja kui aega on jäänud 15 minutit.

Eksaminandid, kes lõpetavad eksamitöö täitmise varem, annavad sellest käega märku ning ootavad eksamikomisjoni märguannet eksamitöö üleandmiseks.

Eksamiaja lõppedes annab eksamikomisjon eksaminandidele korralduse kirjutamine lõpetada ning kutsub eksaminandid ükshaaval eksamitööd üle andma.

Välisvaatleja jälgib, et eksaminandid lõpetavad kirjutamise.

Eksaminand, kes on kirjaliku eksamitöö lõpetanud:

1. kirjutab riigieksamitöö komisjonile üleandmisel sellele oma riigieksamitöö koodi, mis on esitatud riigieksamitöö üleandmise protokollis ja riigieksamitöö üleandmise kellaaaja, juhul kui töö on üle antud enne eksami ametlikku lõpuaega;
2. annab allkirja riigieksamitöö üleandmise kohta;
3. lahkub eksamiruumist.

Eksamikomisjon ja välisvaatleja tagavad, et eksaminandid ei täienda oma eksamitööd pärast eksamiaja lõppu ning välistavad segaduse tekkimise eksamiruumis.

Eksamikomisjon tagab, et eksaminandid annavad eksamikomisjonile üle kõik oma eksamitöö osad (ka mustandi), kirjutades tööd üle andes eksamitöö igale osale oma eksamitöö koodi, mis on toodud eksamitöö üleandmise protokollis ning riigieksamitöö üleandmise kellaaaja.

Eksamikomisjon tagab, et kõik eksaminandid annavad allkirja eksamitöö üleandmise kohta ning lahkuvad kohe eksamiruumist.

Välisvaatleja jälgib, et iga eksaminand annab oma eksamitöö üle eksamikomisjonile, kirjutab sellele eksamitöö üleandmise protokollis toodud eksamitöö koodi, töö üleandmise kellaaaja, annab allkirja eksamitöö üleandmise kohta ning lahkub eksamiruumist.

Soovi korral on eksaminandil õigus saada koopia oma eesti keele eksamitööst ning eesti keele kui teise keele ja inglise keele eksami kirjutamisosa vastustest. Koopia tehakse **pärast eksami lõppemist** (st pärast seda, kui kõik õpilased on oma eksamitöö täitmise lõpetanud) **eksamikomisjoni esimehe ning välisvaatleja** juuresolekul. Inglise keele ning eesti keele kui teise keele eksamil võib koopiaid teha ka vaheajal pärast kirjutamisosa (1. vihik) lõppemist, kui see on ajaliselt ja tehniliselt võimalik. Eksamitööd võib vajadusel koopiade tegemiseks viia teise ruumi. Koopiade tegemine ei tohi mingil viisil häirida eksami läbiviimist.

Kui kõik eksaminandid on eksamiruumist lahkunud ning lubatud koopiaid eksamitöödest on tehtud, pakib eksamikomisjon eksamitööd tagasisaatmise ümbriku sellele trükitud koodide järjekorras.

Kui eksamikomplekti kuuluvad hindamisprotokollid, lisab eksamikomisjon tagasisaatmise ümbriku ka eksamitööde hindamisprotokollid.

Välisvaatleja kontrollib veel kord, et igale eksamitööle on kirjutatud eksamitöö kood ning kõik eksamitööd on pakitud tagasisaatmise ümbriku.

Välisvaatleja kontrollib, et tagasisaatmise ümbriku on õige eksamiosa tööd, mille koodid on sellel ümbrikul, ning hindamisprotokollid, kui need

<p>Hindamisprotokollid kahes eksemplaris kuuluvad eksamikomplekti järgmistel eksamitel: eesti keel, eesti keel teise keelena ja inglise keel.</p> <p>Mustandeid üldjuhul Innovesse tagasi ei saadeta, need säilitatakse koolis. Erandiks on varemlõpetanute mustandid, mis saadetakse koos eksamimaterjalidega Innovesse.</p>	<p>kuuluvad eksamikomplekti.</p> <p>Välisvaatleja kontrollib, et tööd on pandud tagasisaatmise ümbrikku sellel olevate koodide järjekorras. Iga ümbrikus oleva eksamitöö koodi lahtrisse ümbrikul märgib välisvaatleja X ning kirjutab ümbrikule eksamitööde koguarvu.</p>
<p>Eesti keele teise keelena ja inglise keele riigieksamil pakib eksamikomisjon kasutamata jäänud eksamitööd ning CD-d selleks ette nähtud ümbriku(te)sse.</p> <p>Kui eksamil on ette nähtud vaheaeg, säilitab eksamikomisjoni esimees eksami esimese osa materjalid võimaluse korral seifis.</p>	<p>Välisvaatleja kinnitab oma allkirjaga eksamitööde tagasisaatmise ümbrikel, et kõik eksamitööd on nõuetekohaselt komplekteeritud ning kõik väljad ümbrikel täidetud.</p> <p>Kui eksamil on ette nähtud vaheaeg, annab välisvaatleja eksami esimese osa materjalid eksamikomisjoni esimehe kätte, kes säilitab materjale võimaluse korral seifis.</p>
<p>Eksami lõppedes vormistab eksamikomisjon eksami toimumise protokollid. Protokollid märgitakse eksamile tulemata jäänud, eksami katkestanud ning eksamilt kõrvaldatud eksaminandide eksamitöö koodid. Protokollile kirjutavad alla eksamikomisjoni esimees ja välisvaatleja(d).</p>	<p>Välisvaatleja kontrollib eksami toimumise protokollid olevate andmete õigsust ning kinnitab protokollid oma allkirjaga. Kui eksam toimub mitmes eksamiruumis, kontrollivad ja kinnitavad allkirjaga andmete õigsust kõik vaatlejad.</p> <p>Kõik välisvaatlejad kirjutavad eksami toimumise protokollile oma nime, isikukoodi ja allkirja, see on ka välisvaatleja eksamil osalemise tõendus ning töötasu arvestamise alus. Juhul kui vaatluskord kestab vähemalt 45 minutit ettenähtust kauem, makstakse vaatlejale lisatasu. Lisatasu saamiseks märgib iga välisvaatleja isiklikult oma nimel eksami toimumise protokollile lisaaja põhjuse (koopiate tegemine õpilaste eksamitöödest vms) ja eksami lõppemise kellaaja.</p> <p>NB! Vaatlejal, kes osaleb erivajadusega isiku eksamil, tuleb märkida eksami lõppemise kellaeg igal juhul.</p> <p>Välisvaatleja kogub kokku eksamitööde üleandmise protokollid ja protokollid eksamimaterjalide paketi avamise kohta ning sulgeb kõik protokollid paketi olevasse protokollide tagastamise ümbrikku. Vajadusel lisatakse samasse ümbrikku ka eksamilt kõrvaldatud isikute eksamitööd ning muud materjalid (seletuskirjad, tõendid jne). NB! Turvakoti üleandmise-vastuvõtmise akti ei pakita protokollide ümbrikusse ega turvakotti!</p>

Eksamikomisjon ja välisvaatleja panevad Innovesse tagasisaadetavad materjalid kaasasolevasse turvakotti ning sulgevad selle.

Turvakotti pannakse:

- täidetud eksamitööd (pakituna paberümbriksesse);
- eksami protokollid (pakituna paberümbriksesse), v.a turvakoti üleandmise-vastuvõtmise akt;
- eksamitööde tagasisaatmise paberümbrikud, mis jäid tühjaks;
- eesti keele teise keelena ja inglise keele eksamil kasutamata jäänud eksamitööd ja CD-d (pakituna paberümbriksesse);
- vajadusel muud materjalid (näiteks rikutud eksamitööd, varem lõpetanute mustandid, kasutamata jäänud turvakotid jne), mis tagastatakse Innovesse.

NB! Mitmeosalistel eksamitel ei tohi unustada pakkida ja Innovesse saata eksami esimese osa töid.

Pärast turvakoti sulgemist allkirjastab välisvaatleja akti turvakottide üleandmise kohta. Kui eksam toimub mitmes ruumis, piisab, kui akti turvakottide üleandmise kohta allkirjastab üks välisvaatleja. **Akti ei pakita turvakotti, see saadetakse koos turvakotiga (turvakottidega) Innovesse.**

Mis saab siis, kui ...

Eksaminand hilineb eksamile.	Eksaminand lubatakse eksamile siis, kui ta on hilinenud vähem kui 30 minutit ja tal on hilinemiseks mõjuv põhjus. Eksamile lubamise otsustab eksamikomisjon. Kui hilinenud eksaminand lubatakse eksamile, võimaldatakse talle tööks täisaeg ning tema tööle märgitakse kellaag, millal ta alustas eksamitöö täitmist.
Eksaminandil ei ole kaasas isikut tõendavat dokumenti.	Eksaminand lubatakse eksamiruumi kokkuleppel, et eksaminand organiseerib isikut tõendava dokumendi toomise enne eksami lõppu. Kui dokumenti ei tooda, loetakse eksaminand eksamil mitte osalenuks. Kui eksaminand sooritab eksami oma kooli juures, on eksamikomisjoni otsuse alusel ning välisvaatleja nõusolekul erandkorras õigus lubada eksamiruumi ka eksaminand, kelle kohta esitatakse väljavõtte (koopia) õpilasregistrist või kelle isiku on eksamikomisjon muul viisil tuvastanud. Nimetatud juhul teeb eksamikomisjon või välisvaatleja vastava kande eksami toimumise protokoll.
Eksaminandi ei ole vastava kooli nimekirjas.	Eksamikomisjon või välisvaatleja teatab kujunenud olukorrast viivitamata Innovele telefonil 735 0566 ning toimib saadud juhiste kohaselt.
Eksaminandi nime kirjapilt isikut tõendaval dokumendil erineb eksamiprotokollis olevast.	Eksaminandi isikut tõendavast dokumendist tehakse koopia ning eksami lõpetamisel pannakse see eksamiprotokollide tagastamise ümbriku. Eksamikomisjon või välisvaatleja teeb vastava märke eksami toimumise protokoll.
Välisvaatleja kohale jõudes on eksaminandid juba ruumides.	Välisvaatleja veendub, et kõikidel eksaminandidel on isikut tõendav dokument ning kontrollib nimekirja alusel, et eksamiruumis viibivad ainult selle ruumi nimekirjas olevad eksaminandid. Kui ruumis viibiv eksaminand ei ole kantud selle ruumi protokoll, palub välisvaatleja eksaminandil eksamiruumist lahkuda.

<p>Eksamimaterjalide pakett on rikutud, see on avatud või seda on püütud avada enne õiget aega, pakett on transportimisel märgatavalt kannatada saanud või on muul põhjusel kahtluse alla seatud eksamimaterjalide konfidentsiaalsus.</p>	<p>Välisvaatleja teatab olukorrast viivitamata Innovet telefonil 735 0566 ning toimib saadud juhiste kohaselt. Välisvaatleja koostab seletuskirja ning palub seletuskirja ka eksamikomisjoni esimehelt ja teistelt asjasse puutuvatelt isikutelt.</p>
<p>Eksaminand tabatakse eksamikorra rikkumiselt (mahakirjutamine, keelatud abivahendite kasutamine, teiste eksaminandide segamine jne).</p>	<p>Eksamikomisjoni liige või välisvaatleja pöördub viisakalt eksaminandi poole, teatab, et eksaminand kõrvaldatakse seoses reeglite rikkumisega eksamilt ning palub eksamitöö täitmine lõpetada. Eksamilt kõrvaldatud eksaminandi eksamitööle kirjutatakse sõnad “eemaldatud eksamilt kell ...”, ehk eksamilt eemaldamise kellaaeg, ning eksamitöö võetakse eksamikomisjoni hoiule. Eksami lõpetamisel suletakse eksamitöö eksamiprotokollide tagastamise ümbriku.</p> <p>Eksamilt eemaldamise kohta teeb välisvaatleja või eksamikomisjon kande eksami toimumise protokollis ning võtab osapooltelt (k.a eksaminandilt) juhtunu kohta seletuskirjad. Juhul kui eksaminand keeldub töö ära andmisest või ruumist lahkumisest, fikseeritakse protokollis ka see ning tagatakse, et reegleid rikkunud eksaminandi töö sisaldab infot, mille alusel seda hindamisele ei suunata.</p> <p>Eksamikomisjoni liikmed ja välisvaatleja peavad alati jääma viisakaks ja väarikaks, eksaminandi ähvardamine või füüsilise jõu kasutamine ei ole mingil tingimusel lubatud.</p>
<p>Eksamilt kõrvaldatud eksaminand keeldub eksamiruumist lahkumast või eksamitööd üle andmast.</p>	<p>Eksamikomisjon või välisvaatleja teeb kande eksami toimumise protokollis ning võtab seletuskirjad eksamikomisjoni liikmetelt. Kui eksamilt eemaldatud, kuid eksamiruumist lahkumast keelduv eksaminand segab kaasõpilasi, pöördub eksamikomisjoni esimees politsei poole ning teatab olukorrast viivitamata Innovet telefonil 735 0566.</p> <p>Eksamikomisjoni liikmed ja välisvaatleja peavad alati jääma viisakaks ja väarikaks, eksaminandi ähvardamine või füüsilise jõu kasutamine ei ole mingil tingimusel lubatud.</p>
<p>Eksamitööst koopia tegemisel saab eksamitöö kannatada.</p>	<p>Kui eksamitööst koopia tegemisel eksamitöö kortsus, teeb eksamikomisjon või välisvaatleja selle kohta kande eksami toimumise protokollis. Kui eksamitöö rebeneb või saab muul viisil märkimisväärselt kannatada, tehakse vastav kande eksami toimumise protokollis ning eksamitöö saadetakse tagasi protokollide ümbriku.</p>
<p>Eksaminandi tervislik seisund halveneb eksami ajal järsult ning ta ei ole võimeline eksamit jätkama.</p>	<p>Eksaminandi võib lubada eksamiruumist välja koos eksamikomisjoni liikmega. Kui eksaminandi seisund ei taastu mõistliku aja jooksul, annab eksaminand eksamitöö üle ning tema eksamitööle kirjutatakse sõnad “lõpetatud haigestumise tõttu kell ...” ja eksami lõpetamise kellaaeg ning eksamitöö võetakse eksamikomisjoni hoiule. Eksami lõpetamisel suletakse eksamitöö eksamiprotokollide tagastamise ümbriku.</p> <p>Eksamikomisjon või välisvaatleja teeb kande eksami toimumise protokollis ning vajaduse korral võetakse osapooltelt (k.a eksaminandilt, kui võimalik) juhtunu kohta seletuskirjad. Lisaeksamile pääsemiseks tuleb eksaminandil kolme tööpäeva jooksul esitada Innovele avaldus lisaeksamil osalemiseks ning eksami toimumise kuupäevaga arstitõend.</p>

Eksami välisvaatleja ei ilmu kohale 45 minutit enne eksami algust või haigestub eksami ajal.	Eksamikomisjoni esimees teavitab olukorrast viivitamata Innovet telefonil 735 0566 ning toimib saadud juhiste kohaselt. Ajal, mil välisvaatleja ei viibi eksamil, asendab teda eksami vaatlemiselksamikomisjoni esimees. Välisvaatleja puudumise kohta eksamil tehakse kanne eksami toimumise protokollis.
Eksami välisvaatleja ei täida korrektset oma ülesandeid või segab eksami toimumist.	Eksamikomisjoni esimees teavitab olukorrast viivitamata Innovet telefonil 735 0566 ning toimib saadud juhiste kohaselt. Välisvaatleja ebakohase käitumise kohta tehakse kanne eksami toimumise protokollis.
Eksamikomisjoni liige ei täida korrektset oma ülesandeid või segab eksami toimumist.	Kuiksamikomisjoni liige ei täida oma ülesandeid korrektset, üritab aidata eksaminande ülesannete lahendamisel või segab eksami toimumist, eemaldab välisvaatlejaksamikomisjoni liikme eksamil. Eksamikomisjoni liikme eemaldamise korral teavitab välisvaatleja olukorrast viivitamata Innovet telefonil 735 0566. Eksamikomisjoni liikme ebakohase käitumise kohta tehakse kanne eksami toimumise protokollis.
Pärast turvakoti sulgemist selgub, et sinna on tarvis lisada täiendavaid materjale.	Turvakotti ei avata. Eksamikomisjoni esimees ja välisvaatleja pakivad lisatavad materjalid ümbrikku ning pitseerivad selle. Välisvaatleja jaksamikomisjoni esimees kirjutavad juhtunu kohta seletuskirja, mis saadetakse koos materjalidega Innovesse.
Avastatakse muu mittevastavus eksamikorrale.	Kui mittevastavus ei sega otseselt eksami toimumist, teeb välisvaatleja kanne eksami toimumise protokollis ning võtab vajaduse korral seletuskirjadksamikomisjoni liikmetelt. Kui mittevastavus segab otseselt eksami toimumist, teatab välisvaatleja võiksamikomisjoni esimees kujunenud olukorrast viivitamata Innovet telefonil 735 0566 ning toimib saadud juhiste kohaselt.
Eksamil tekivad eriolukorrad, mida ei ole juhendis kirjeldatud.	Eksamikomisjon või välisvaatleja teatab kujunenud olukorrast viivitamata Innovet telefonil 735 0566 ning toimib saadud juhiste kohaselt.

Kontaktandmed

SA Innove
Lõõtsa 4, 11415 Tallinn
tel 73 50 566
e-post: vaatleja@innove.ee

Erisused eksamite läbiviimisel

Eesti keel	<p>Eksam koosneb kahest osast:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 1. osa – lugemine • 2. osa – kirjutamine. <p>Mõlemad eksamitöö osad antakse eksaminandidele korruga kätte. Lubatud on kasutada õigekeelsussõnaraamatut (ÕS), mille annab kool. Kui koolil ei ole piisavalt sõnaraamatuid, võivad eksaminandid kasutada oma ÕSi (komisjon peab kontrollima, et selle vahel ei oleks keelatud abivahendeid).</p> <p>Eksaminandidele võib eksami ajal einet pakkuda, kui see ei sega eksami läbiviimist.</p> <p>Lugemisosa vastuste lehed pakitakse tagasisaatmise ümbrikutesse variantide kaupa ning ümbrikule kirjutatakse ümbrikus olevate tööde koodid käsitsi (koodide järjekorras, alustades väikseimast).</p> <p>Kirjutamisosa ümbrikusse lisatakse hindamisprotokollid kahes eksemplaris.</p> <p>Kasutamata eksamimaterjalid jäävad kooli.</p>
Eesti keel teise keelena	<p>Eksami kirjalik osa koosneb kahest vihikust:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 1. vihik – kirjutamisosa (90 minutit), • 2. vihik – kuulamis-, lugemis- ja keele struktuuri osa (140 minutit). <p>Pärast kirjutamisosa lõppu lahkuvad õpilased eksamiruumist vaheajale, mis kestab 30 minutit.</p> <p>Eesti keele teise keelena eksamil pole lubatud kasutada õigekeelsussõnaraamatut ega muid abivahendeid.</p> <p>1. vihiku (kirjutamisosa) ümbrikusse lisatakse hindamisprotokollid kahes eksemplaris.</p> <p>Kasutamataksamivihikud ja kuulamisosa CD-plaat(plaadid) saadetakse tagasi Innovele selleks ettenähtud ümbrikus.</p>
Matemaatika	<p>Eksam toimub kahes osas:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 1. osa kell 10.00–12.00 (120 minutit), • 2. osa kell 12.45–15.15 (150 minutit). <p>Pärast 1. osa lõppu lahkuvad õpilased eksamiruumist vaheajale, mis kestab 45 minutit.</p> <p>Eksaminandil on lubatud kasutada taskuarvutit ning joonestusvahendeid. Eksami mõlema osa lõppedes annab eksaminand komisjonile üle lahenduste vihiku.</p> <p>NB! Matemaatika kitsa ning laia kursuse tööd pakitakse eraldi.</p> <p>Kasutamataksamimaterjalid jäävad kooli.</p>
Inglise keel	<p>Eksami kirjalik osa koosneb kahest vihikust:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 1. vihik – kirjutamisosa (90 minutit), • 2. vihik – kuulamis- ja lugemisosa (130 minutit). <p>Pärast kirjutamisosa lõppu lahkuvad õpilased eksamiruumist vaheajale, mis kestab 30 minutit.</p> <p>1. vihiku (kirjutamisosa) ümbrikusse lisatakse hindamisprotokollid kahes eksemplaris.</p> <p>Kasutamataksamivihikud ja kuulamisosa CD-plaat(id) saadetakse tagasi Innovele selleks ettenähtud ümbrikus.</p>

Märkmed